

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN G. MEITANI G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

Cu începere de azi, redacția și administrația *Dreptului* s'a mutat în casele din stradela Sf. Spiridon, 3.

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casație*

Secțiunea I: Tudorache Gh. Paraschivescu cu Tudora I. Șerbănescu și altu.

Curtea de apel din București, Secțiunea IV: Primăria comunei Arsache cu Ion Calimachi.

Judecătoria ocolului rural Novaci, județul Corj: Ion Popa Stan cu Gheorghe Catrina.

JURISPRUDENȚA STRAINĂ. — *Tribunalul civil din Ca-*

selsarrasin — Observațiune de d-l profesor D. Alexandresco.

Deschiderea anului judiciar la Paris.

Bibliografie.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 11 Iunie 1914

Președinta d-lui G. R. Manolescu, președinte

Tudorache Gh. Paraschivescu cu Tudora I. Șerbănescu și altu

NULITĂȚI. — ACTE JURIDICE. — FEMEE MĂRITATĂ. — LIPSA AUTORIZAȚIUNEI MARITALE. — NULITATE RELATIVĂ. — ART. 952 C. CIV. DONAȚIUNE. — ACȚIUNE ÎN REVENDICARE. — REDUCȚIUNE PROPUȘĂ PE CALE INCIDENTALĂ. — VIOLAREA PRINCIPIULUI CĂ JUDECĂTORUL ACȚIUNEI E ȘI JUDECĂTORUL EXCEPȚIUNEI.

¹⁰ Autorizațiunea maritală la facerea unui act juridic de către femei, fiind prescrisă de lege în interesul femeii măritate, lipsa unei asemenea

autorizațiuni constituie o nulitate relativă care nu poate fi invocată decât de femei, iar nu și de partea cu care incapabilul a contractat.

²⁰ Judecătorul acțiunii fiind și judecătorul excepțiunii, tribunalul violează acest principiu și comite un exces de putere când într'o acțiune în revendicare întemeiată pe o donațiune respinge mijlocul de apărare tinzând la reducțiunea ei, pe motiv că o asemenea cerere de reducțiune nu poate fi făcută pe cale incidentală, ci numai pe cale principală față cu toți erezii donatorului.

No. 343. — Casată, în urma recursului făcut de Tudorache Gh. Paraschivescu, sentința No. 209 din 1913, a tribunalului Buzău, secțiunea I, în proces cu Tudora I. Șerbănescu și altu.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier V. Râmniceanu.

S'au ascultat: d-l avocat Ulvianu, pentru recurent, în desvoltarea motivelor de casare, și intimatul în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor I și V de casare:

I. «Violarea art. 814 c. civ. Donațiunea deși făcută în 1882, n'a fost însă acceptată decât în 1912, și numai dela această dată își produce efectele ei. Întrucât obiectul donat nu se mai găsea în patrimoniul donatorului și întrucât donatorul încetase din viață mai înainte de a se face acceptarea donațiunii, ea nu mai există, și prin urmare revendicanta nu-mi mai putea

opune un titlu fără ființă și actele produse de mine rămăneau a-și produce tot efectul, fiind cu mult anterior acestui moment de pretinsă ratificare».

V. «Violarea art. 199 c. civ. Este constant că donațiunea a fost făcută reclamantei la 1882, iar soțul său i-a dat autorizațiunea de a o primi tocmai la 1912. Or, pentru a exista autorizație maritală, legea cere concursul bărbatului pentru facerea actului».

Având în vedere că, prin sentința supusă recursului, tribunalul, judecând ca instanță de apel, a confirmat cartea de judecată prin care s'a admis acțiunea în revendicare intentată de intimata în recurs;

Că, pentru a admite acțiunea, instanța de fond s'a întemeiat pe actul de donațiune din 1882, invocat și prezentat de reclamantă, prin care tatăl său Nicolae Bran, i-a dăruit pe lângă altă avere și locul în litigiu;

Având în vedere că recurentul a invocat în contra actului de donațiune mai multe mijloace de apărare între care și pe acela că acceptarea donațiunii în mod valabil de către donatară nu s'a făcut de cât în anul 1912, atunci când soțul donatarei a dat consimțământul său printr'un act intitulat «ratificare»;

Considerând că autorizațiunea maritală la facerea unui act juridic de către femeie, fiind prescrisă de lege în interesul femeii măritate, lipsa unei asemenea autorizațiuni constituie o nulitate relativă, care nu poate fi invocată decât de femeie, iar nu și de partea cu care incapabilul a contractat, cum este în speță (art. 952 c. civ.);

Că, prin urmare, tribunalul respingând motivul de nulitate care face obiectul acestor motive de casare, n'a violat art. 199 și 814 c. civ.;

Asupra motivului II de casare :

«Violarea art. 730 și 1198 c. civ. Am cerut să dovedesc cu martori că un partaj voluntar verbal a avut loc între autorul meu, reclamantă și ceilalți moștenitori. Această probă era admisibilă pentru că mie mi-a fost cu neputință să obțin dela autorul meu o dovadă pe care nici el nu o avea, partajul fiind făcut verbal»

Având în vedere că tribunalul a respins ca inadmisibilă proba cu martori spre a dovedi că, după moartea lui Nicolae Bran, a intervenit între moștenitorii săi o împărțeală voluntară fără act scris, în urma căreia terenul în litigiu a căzut în lotul tor Petcu N. Bran și Neagu V. Mocăniță și a fost apoi transmis prin vânzări succesive recurentului;

Că, pentru a respinge ca inadmisibilă proba cu martori, tribunalul constată că, în speță, fiind vorba de împărțeala unei averi mai mari de 150 lei, dovada nu se poate face decât prin act scris, sau prin martori dacă există un început de dovadă scrisă sau dacă partea se află în cazurile excepționale prevăzute de art. 1198 c. civ.;

Considerând că tribunalul, constatând că recurentul nu a invocat vr'un început de dovadă scrisă și nici nu a dovedit că s'ar afla în vreunul din cazurile prevăzute de art. 1198 c. civ., cu drept cuvânt a respins dovada cu martori, cerută spre a dovedi o împărțeală;

Că, prin urmare, acest motiv de casare este neîntemeiat.

Asupra motivului IV de casare :

«Eroare grosieră de fapt, denaturare de acte. Tribunalul afirmă că reclamanta a prezentat o copie a originalului pe care nu-l mai are, scoasă în condițiile art. 1188 c. civ., ceea ce am contestat a fi exact».

Având în vedere ce recurentul a susținut că actul de donațiune nu este valabil și pentru motivul că nu s'a prezentat originalul actului, ci o copie legalizată;

Că, tribunalul a constatat însă că copia prezentată de reclamantă este scoasă cu citarea părților conform art. 1188 al. 1 c. civ., și deci are aceeași forță probantă ca și originalul act;

Considerând că recurentul nu a dovedit azi, cum pretinde prin acest motiv de casare, că tribunalul ar fi comis eroare gravă de fapt și ar fi denaturat actul, când a decis că copia este liberată după citarea părților;

Că, prin urmare, această constatare a tribunalului nefiind dărmată, ea este de natură să justifice aplicațiunea art. 1188 c. civ.

Asupra motivului III de casare :

«Violarea art. 841, 847 și 848 c. civ. Întrucât eu înfățișam dreptul unui rezervatar, cum recunoaște însuși tribunalul că aveam această calitate, puteam cere reduțiunea liberalității și pe cale de excepțiune, de oarece judecătorul acțiunii este și judecătorul excepțiunii; și nici nu puteam revendica singură reclamanta întrucât eram în total șapte moștenitori și deci dreptul său era numai de a șaptea parte».

Având în vedere că recurentul s'a mai apărut susținând că actul de donațiune, prezentat de reclamantă, trebuie să fie redus, de oarece fiind șapte

moștenitori, liberalitatea ce conține întrece cotitatea disponibilă ;

Că, tribunalul a respins acest mijloc de apărare pe motiv că o asemenea cerere de reducere nu poate fi făcută pe cale incidentală, ci numai pe cale principală față cu toți erzii lui Nicolae Bran ;

Considerând că judecând astfel, tribunalul a comis exces de putere și a violat principiul de drept că judecătorul acțiunii este și judecătorul excepțiunii ;

Că, în adevăr, judecătorul înaintea căruia era dedusă judecata acțiunii în revendicare, intentată pe baza actului de donațiune, era competent să judece și excepțiunea invocată de pârât în apărare că actul de donațiune este reductibil, judecată care urmează să se facă după elementele propuse de reclamant în excepțiune ;

Că, dacă tribunalul ar fi găsit că acele elemente nu sunt suficiente pentru a se putea pronunța asupra excepțiunii, cu ocazia judecării acțiunii în revendicare, putea să respingă pentru acest motiv cererea de reducere făcută de recurent ;

Că, însă, tribunalul respingând cererea recurentului, pentru că ar fi inadmisibilă pe această cale, a comis un exces de putere și de aceea motivul de casare este fondat și sentința urmează să fie casată asupra acestui punct, rămânând să-și producă efectele asupra celorlalte puncte judecate printr'ânsa.

Pentru aceste motive, respinge motivele 1, 2, 4 și 5, casează pentru motivul 3.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECTIUNEA IV

Audiența dela 17 Iunie 1914

Președința d-lui M. Gr. Ciocârdia, președinte

Primăria comunei Arsache cu Ion Calimachi

ISLAZURI COMUNALE. — MĂSURĂTOARE ȘI HOTĂRNICIE. — CERERE DE CONFIRMARE. — CONTESTAȚIUNE. — APEL. — TERMEN.

Atât în legea învoelilor agricole cât și în regulamentul pentru măsurarea și hotărnicia izlazurilor, nefiind prevăzut care este termenul de apel în contra hotărârilor date în asemenea materie, urmează că în aceste cazuri are a se aplica

dreptul comun, adică dispoziția specială din art. 452 pr. civ, după care termenul de apel este de o lună dela data pronunțării, iar nu regula generală din art. 318 aceiaș procedură.

No. 97. — Respins ca tardiv apelul făcut de primăria comunei Arsache din județul Vlașca, contra sentinței civile cu No. 148 din 1913, a tribunalului Vlașca, în proces cu Ioan Calimachi și altu.

S'au ascultat : d-l avocat C. D. Anghel, din partea apelantei, și d-l avocat Marcovici, pentru intimați.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de primăria comunei Arsache din județul Vlașca, contra sentinței civile cu No. 148 din 1913 a tribunalului Vlașca, prin care s'a admis contestațiunea făcută de Ion Calimachi prin petițiunea înreg. la No. 5045 din 1913 contra cererii de confirmare a planului și cărței de hotărnicie a izlazului oferit pe moșia Paraipani-Arsache pendinte de comuna Arsache, depusă tribunalului de inspectorul agricol al județului Vlașca și s'a respins cererea de confirmarea acelu plan și hotărnicie dispunând restituirea actelor inspectorului agricol spre a se aduce la îndeplinire dispozițiunile art. 1 și 2 din regulamentul pentru măsurătoarea și hotărnicia izlazurilor comunale ;

Având în vedere susținerile orale ale părților.

Având în vedere incidentul de tardivitatea apelului, ridicat de intimatul Ion Calimachi.

Având în vedere că, atât în regulamentul pentru măsurătoarea și hotărnicia izlazurilor, cât și în legea învoelilor agricole, nu se prevede care este termenul de apel, în contra hotărârilor date în asemenea materie, așa că în asemenea caz urmează a se aplica dreptul comun ;

Considerând că, contestațiunile îndreptate în contra cererii de confirmarea planului și hotărniciei, nu se pot judeca în ce privește termenul de apel, de cât conform dispozițiunilor speciale unor asemenea contestațiuni, adică după art. 402 din procedura civilă, după care termenul de apel este de o lună

dala data pronunțării, iar nu după regula generală din art. 318 aceeași procedură;

Că, în speță, sentința apelată fiind dată asupra unei asemenea contestațiuni și pronunțată de tribunal în ziua de 15 Martie 1913, iar apelul făcut în ziua de 29 Martie 1914, el este făcut peste termenul de o lună dela pronunțare și deci urmează a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, în majoritate, respinge.

Semnații: M. Gr. Ciocărdia, Al. Dem. Oprescu,
N. Bădescu-Roșiori, Ar. Alexandrescu.

Opiniune

Asupra incidentului de tardivitatea apelului făcut de Ministerul de Interne, în contra sentinței No. 148 din 15 Martie 1913 a tribunalului Vlașca;

Având în vedere că d-l Ioan Calimachi oferind pe moșia zestrală Paraipani a soției sale Ana Maria, născută Văcărescu, pământ pentru izlazul locuitorilor din comunele Arsache și Bălării (județul Vlașca), aceșt pământ a fost măsurat de un ofițer-topograf delegat de institutul geografic al armatei, planul și hotărnicia s'au depus la tribunalul Vlașca de inspectorul agricol al acestui județ, D-l Calimachi face contestațiune în contra confirmării planului și hotărniciei, tribunalul Vlașca prin sentința apelată acum, admite contestațiunea și respinge cererea de confirmare a planului, Ministerul de Interne și primăria comunei Arsache apelează sentința;

Având în vedere că nici legea învoelilor agricole, nici regulamentul pentru măsurătoarea și hotărnicia izlazurilor comunale, nu prevăd vr'un termen de apel în asemenea materie;

Că, așa fiind, această chestiune urmează a fi tranșată după dreptul comun;

Considerând că nu poate fi vorba de termenul de apel prevăzut de art. 402 c. pr. civ., căci în cazul de față nu este vorba despre vr'o executare care s'ar contesta, ci despre o confirmare a unui plan și fiind o opunere, numai hotărârea ce se dă

asupra confirmării este susceptibilă de a fi executată și contestată;

Considerând că legea și regulamentul întrebânduând termenele de «hotărnicie» și «confirmare de plan» și nedeclarând inaplicabil regulamentul asupra hotărnicilor, acest regulament formează dreptul comun, neexistând alte dispozițiuni legale în materie de fixare de hotare rurale între vecini;

Considerând că, în materie de hotărnicii, termenul de apel în contra hotărârilor prin care se confirmă planurile sau se înlătură opunerile făcute în contra confirmării planurilor este acel stabilit de procedură (art. 318 c. pr. civ.), adică două luni dela comunicarea copiei (vezi Chebapcea, vol I No. 180, pag. 371), nefiind executare, nu poate fi contestație la executare și art. 402 este inaplicabil;

Că, hotărârea nu s'a comunicat și deci apelantul este și acum în termen ca să facă apel.

Pentru aceste motive, subsemnatul sunt de părere că apelul este făcut în termen.

Semnat: M. Balș.

JUDECĂTORIA OCOLULUI RURAL NOVACI JUDEȚUL GORJ

Audiența dela 10 Septembrie 1913

Judecător I. N. Tănăsescu

Ion Popa Stau cu Gheorghe Catrina

LEGEA POLIȚIEI RURALE. — CONTRAVENȚIE. — LIPSA UNUI ELEMENT CONSTITUTIV AL INFRACȚIUNII. — ABSOLVIRE. — ART. 103 AL. 6, L. POLIȚIEI RURALE. — ART. 11, 157, 187 ȘI 207 PR. PEN.

1° Faptul de a prinde vitele cuiva în livezi, fânețe, vii, răsadnițe de copaci roditori și alte asemenea sădiri, fără a dovedi că ele au fost anume introduse, nu constituie contravenția prevăzută și pedepsită de art. 103 al. 6 din legea poliției rurale, de oarece lipsește unul din elementele constitutive ale acestei contravenții și anume: «introducerea vitelor de către inculpat» și acest articol nefiind susceptibil de o interpre-

tare mai largă, ca orice lege penală, legi care sunt de strictă interpretare, urmează că stăpânul vitelor prinse, în lipsa unui text categoric de lege, să fie absolvit, rămânând însă răspunzător de pagubele cășunate, potrivit art. 1001 c. civ.

²⁰ Din contopirea art. 11, 157, 187 și 207 pr. pen., reese că judecătorii penali sunt obligați în caz de absolvire să hotărască asupra despăgubirilor civile când partea vătămată a luat concluziuni în instanță, prin aceasta prorogând competența *ratione materiae* a tribunalelor polițienești și corecționale.

Judecătoria,

Asupra acțiunii penale de față.

Având în vedere că, inculpatul este dat judecătii pentru că zece boi ai săi au mesdrit 20 pruni și au păscut iarba de pe locul reclamantului, care are o întindere ca o jumătate pogon;

Considerând că, atât din plângerea reclamantului cât și din spusele martorilor acestuia, reese că vitele inculpatului au scăpat în livada cu pruni a reclamantului, că prin urmare ele n'au fost introduse de către inculpat, cum cere categoric art. 103 al. 6 legea poliției rurale, care este de strictă interpretare, ca orice lege penală, că acest fapt, nefiind pedepsit de nici-o lege penală, el perde caracterul de infracțiune și deci urmează ca inculpatul să fie absolvit, potrivit art. 10 al. III pr. penală, întrucât nu se poate concepe pedeapsă fără un text de lege, *nulla poena sine lege*;

Având în vedere că, reclamantul, în urma dovedirii faptului, a cerut ca inculpatul să fie obligat să i plătească 200 lei despăgubiri;

Considerând că, potrivit art. 157, 187 și 207 pr. pen., de îndată ce o autoritate judecătorească se încredințează că faptul săvârșit de inculpat nu este nici contravenție, nici delict, întrucât nu este pedepsit de nici o lege penală, atunci tot ea, prin aceeași hotărâre de absolvire, va obliga pe cel vinovat să plătească despăgubiri, când partea care a făcut plângerea le cere. Că, din cuprinsul categoric al acestor

articole reese cu prisosință că judecătorii penali, înaintea cărora urmează să vină faptul, sunt ținuti să se pronunțe asupra despăgubirilor, iar nu să se mărginească în a absolvi numai, trimitând astfel partea păgubită ca să înceapă acțiunea civilă înaintea tribunalelor civile și cu atât mai mult sunt ținuti cu cât legiuitorul penal, consequent principiului statornicit prin aceste articole, prin art. 11 din procedura penală oprește pe partea vătămată, după pronunțarea hotărârii absolutorii, să exercite acțiunea sa civilă înaintea tribunalelor civile atunci când ea a luat concluziuni cu prilejul judecării acțiunii de către tribunalele polițienești sau corecționale;

Că, din toate acestea reese că, însuși legiuitorul penal prorogă competența acestor din urmă tribunale dându-le în cădere judecarea acțiunilor civile, atunci când ele, absolvind, constată prin hotărârea lor că faptul și-a avut ființă, dar că nu poate fi pedepsit într-unu cât nu i prevăzut de nici un text de lege;

Având în vedere că, adversarii acestei prorogări legale aduc ca singur argument pe acela că, prin judecarea acestor acțiuni civile de către judecătorii penali, se păgubește Statul, prin aceea că se evită plata taxelor de timbru și a cheltuelilor de procedură;

Considerând însă că, după cum am arătat mai sus, această prorogare este prevăzută în mod categoric de legea de procedură penală; că, ce este mai mult, se știe că printre principiile care cărmuiesc organizarea noastră judecătorească, este și acela al unității jurisdicțiunii civile și penale, datorită căreia aceeași judecători judecă atât afacerile civile cât și afacerile penale, că prin urmare nu sunt anumite tribunale pentru judecarea acestor două feluri deosebite de afaceri că deci ar fi un non-sens ca eu, judecătorul penal, care am judecat faptul din toate punctele de vedere și care sunt prin urmare atunci chiar în măsură ca să l cântăresc și să mă pronunț imediat asupra despăgubirilor, să spun părții păgubite ca să facă un alt proces, fiindcă eu, judecătorul *penal de astăzi*, nu sunt tot una tot cu mine, judecătorul civil de mâine, care i va judeca din nou acest proces, după aceleași norme, partea servindu-se de aceleași probe;

Că, din toate acestea reese că, acel argument, acea apărare a intereselor bănești a Statului și perde

toată puterea în fața textelor categorice de lege și a principiilor organizării noastre judecătorești;

Că, chiar dacă am fi sub înrăurirea acestui slab argument, totuși el rămâne iarăși lipsit de orice putere, de oarece reclamantul, fiind locuitor sătean, muncitor de pământ, potrivit art. 33 din legea judecătorilor de ocoale, și art. 88 din regulamentul acestei legi, este scutit de a plăti până la suma de 300 lei orice taxe de timbru și orice alte cheltuieli de procedură;

Că, din toate aceste puncte de vedere, cererea de despăgubiri a reclamantului trebuie a se judeca, a se rezolvi prin chiar această hotărâre de absolvire.

Având în vedere că, din spusele martorilor reese că vitele pârâtului au mesdrit ca douăzeci pruni și au păscut iarba de pe locul reclamantului, care are o întindere ca o jumătate de pogon, că prin aceasta pârâtul potrivit art. 1001 c. civ., este obligat să despăgubească pe reclamant de această pagubă, pe care o prețuim la suma de 100 lei;

Văzând și cele cuprinse în art. 1169, 1170 c. civ., 140, 146 pr. civ., și 93 legea judecătorilor de ocoale.

Semnat: I. N. Tănăsescu,

JURISPRUNDENȚA STRAINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN CASTELSARRASIN

21 Aprilie 1914

PRESCRIPTIE. — AVOCAT. — ONORARIU. — APLICAREA DREPTULUI COMUN. — ART. 1890 C. CIV. ROM. — ACTIUNEA CLIENTULUI CONTRA AVOCATULUI PENTRU RESTITUIREA DE DOCUMENTE. — APLICAREA DREPTULUI COMUN. — ART. 1890 C. CIV. ROM.

Prescripția scurtă de doi ani, statornicită de art. 2273 c. civ. francez în ceea ce privește pe *avoués*, nu se aplică onorarului datorit avocaților. Tăcerea legii în privința acestor din urmă face ca singura prescripție aplicabilă acțiunii avocaților pentru onorariile ce li se datoresc, să fie aceea a dreptului comun, adică prescripția de treizeci de ani (art. 1890 c. civ.).

Tot prin treizeci de ani se prescrie și acțiunea clienților unui avocat, prin care acești din urmă

ar cere dela avocat restituirea documentelor ce i s'au încredințat.

(Din Recueil *Phily*).

Observațiune. — Nici legea franceză, nici legea noastră nevorbind nicăeri de prescrierea acțiunii ce avocații ar putea să exercite pentru plata onorarului ce li s'ar datori, se înțelege că această acțiune se va prescrie prin 30 de ani, conform dreptului comun (art. 1890), ei având facultatea pentru înlesnirea lor, de a acționa pe debitorul onorarului la domiciliul lor propriu, contrar regulei de drept comun: *actor sequitur forum rei* (art. 16 L. din 12 Martie 1907).

Toți autorii se pronunță în Franța în acest sens, Iată, în adevăr, cum se exprimă, în această privință Troplong:

«La prescription de deux ans n'a pas lieu à l'égard des avocats. Pour établir cette proposition, Brodeau a mis à contribution l'antiquité toute entière, Aristophane et Lucain, Juvénal et Cicéron, Fronton et Martial, etc. Notre tache sera plus simple, et le silence de la loi nous suffira pour dire que l'action des avocats n'est prescriptible que par trente ans» 1).

Sunt însă legislații străine, care nu admit această soluție. Astfel, art. 196,7^o din codul civil german dispune, în termeni generali, că se prescriu prin *doi ani* (in *zwei Jahren*) reclamațiile (*die Ansprüche*) acelor care, prin profesiunea lor, se ocupă de îngrijirea afacerilor altuia, sau, prin profesiune, întreprind o prestațiune de servicii, pentru un onorariu ce li se cuvine și pentru cheltuielile lor (*welche die Besorgung fremder Geschäfte oder die Leistung von Diensten gewerbmässig betreiben, wegen der ihnen aus dem Gewerbebetriebe gebührenden Vergütungen, mit Einschluss der Auslagen*).

Art. 42 din legea bulgară asupra prercripției, promulgată la 18 Decembrie 1897, și publicată în «Monitorul Oficial» al Bulgariei (*Därjaven Vestnik*) din 30 Ianuarie 1898, dispune de asemenea că: «se prescriu prin trecere *de trei ani*: acțiunile avocaților

1) Troplong, *Prescription*, II, 982; Bousquet, *Dictionn. des prescriptions*, v^o *Avocats*, p. 55 (ed. din 1838); Baudry et Tissier, *Prescription*, 734; Marcadé, *Idem*, art. 2273, No. 279, p. 313; Laurent, XXXII, 493; Pand. belges, v^o *Prescription de courte durée*, 209; Trib. Lyon, D, P. 1903. 2. 139, etc.

pentru plata onorarului și cheltuelilor făcute de ei. Acești trei ani se socotesc dela pronunțarea sentinței sau închiderea procesului, dela împăcarea părților sau dela revocarea procurei»²⁾.

Tot prin 30 de ani se preseriu la noi, ca și în Franța, acțiunile prin care clientul ar cere dela avocat darea socotelilor sau restituirea documentelor ce i-a încredințat.

Art. 45 din legea bulgară mai sus menționată dispune, în această privință, că: «avocații sunt scutiți de a da socoteală de actele privitoare la procesele ce li s'au încredințat; se poate însă deferi jurământ avocatului, adaugă textul menționat, asupra faptului că ei n'au păstrat sau n'au știut unde se găsesc documentele procesului».

Am transcris anume aceste texte pentru că ele ar putea fi aplicate de către tribunalele noastre din Quadrilater, în privința prescripțiilor începute sub legea bulgară (art. 1911 c. civ. rom., și art. 52 L. bulgară menționată³⁾).

2) Și fiindcă am avut ocazia de a vorbi de legea bulgară asupra prescripției, vom observa că, în Bulgaria, există un cod de procedură civilă și de procedură penală, precum și un cod de comerț, toate aceste bine alcătuite. Procedura civilă este mai cu seamă remarcabilă în aceasta că taie șicana din rădăcină și împedă orice amânări zadarnice și vexatorii. Un cod civil complet, așa cum este al nostru, nu există însă în Bulgaria, ci există numai mai multe legi speciale și deosebite, care toate, întrunite la un loc, formează legislația civilă a Regatului. Intre legile cele mai importante, votate și promulgate până acum, pe lângă legea asupra prescripției (*davnost*), de care am vorbit mai sus, vom menționa legea asupra tutelei din 28 Noiembrie 1889 (*zakon za nastoinitšestvo*), legea asupra succesiunilor din 17 Decembrie 1889 (*zakon za nasledstvstvo*), legea asupra obligațiilor și contractelor din 3 Decembrie 1892 (*zakon za zadeljenjata i dagovorite*), etc.

Toate aceste legi se traduc actualmente în românește la ministerul justiției, și unele din ele sunt și traduse, însă câteodată într'un stil care lasă de dorit. (Se vede că traducătorul nu este om de legi. Așa, de exemplu, în art. 35 § 1 al legii asupra prescripției se vorbește de *hârtiile de valoare la purtător*, pe când expresiunea juridică consacrată este *titlurile la purtător*. Am putea înmulți exemplele.

3) Vezi însă art. 96 din legea pentru organizarea Dobrogei nouă dela 1 Aprilie 1914 («Monitorul Oficial» No. 1 bis din 1 Aprilie 1914), care dispune că: «Toate prescripțiunile în curs la data de 28 Iunie 1913, sunt suspendate de drept dela acea dată până la 1 Noiembrie 1913. Intervalul de mai sus nu se socotește în calculul termenelor care, după legile de procedură bulgară, erau în curs la data ocupățiunei».

Dar aci se prezintă o chestiune controversată, pe care am atins-o în treacăt în tom. X al Coment. noastre, p. 353, text și nota 1.

Un avocat acționat pentru restituirea documentelor ce deține, poate el să reție aceste documente până la plata onorarului ce i se datorește? Curtea din Aix și unii autori admit afirmativa⁴⁾.

Credem că această soluțiune este inadmisibilă, pentru că după părerea noastră, dreptul de retenție fiind o garanție specială, admisă numai în cazurile anume statornicite de lege, nici un text de lege nu conferă avocaților un drept atât de exorbitant.

Silistra, 25 August 1914.

D. Alexandresco

Deschiderea anului judiciar la Paris

Reînceperea activității judiciare, *la rentrée* cum zic Francezii, este de ordinar la Palatul Justiției din Paris o zi de animație și de bună humoare. După o despărțire de două luni, avocații se simt fericiți de a se regăsi în sala pașilor perduți în o atmosferă de veselie și cordialitate.

Ce contrast isbitor anul acesta. Palatul are un aspect grav și foarte calm. Lumea judecătorească se separase în sgomotul unui proces scandalos care revelase multă dezordine morală. Dar a doua zi chiar, Franța care trăise ignorând resursele ei de eroism, s'a ridicat cu un avânt puternic... și vacanțele din 1914 au fost primele 60 de zile admirabile ale războiului.

Prin culoare nu se mai vede circulând nici un stagiar, nici un tânăr, căci toți au plecat la război, ba foarte mulți chiar din cei cari nu mai sunt tineri au cerut să fie înrolați, nu se vorbește decât de peripețiile războiului, de cei absenți, de perderile glo-

4) C. Aix, Sirey, 1906. 2 99. In acelaș sens, Garsonnet, *Tr. théorique et pratique de procédure civile*. I, § 255, p. 462 (ed. a 2-a); Baudry et Wahl, *Mandat*, 784. *Contrà*: Trib. Tunis, Répert. Sirey-Carpentier, v^o *Avocat*, 443; C. Alger; Sirey, 1910. 2. 14; Aubry et Rau, III, § 256 bis, p. 191, nota 9, *in fine* (ed. a 5-a), etc.

rioase, destul de simțite, și de apropiata victorie a trupelor.

Curtea de apel își deschide audiența la amiază sub președinția d-lui Emile Forichon, primul-președinte. Lungul defileu al magistraților cari vin să-și ocupe locurile, în robe roșii și cu hermină, acest defileu care de obicei pare a fi punerea în scenă a unei noblețe cam inutile, avea de astă-dată o mișcătoare semnificație. Justiția își urmează cursul și amobinabila invaziune nu turbură seninătatea riturilor sale tradiționale.

După ce consilierii își ocupă locurile, procurorul general se ridică pentru a pronunța nu un discurs de deschidere suprimat de mult, dar elogiul magistraților decedați în cursul anului.

Asistența numeroasă care umplea vasta sală ascultă în tăcere cuvintele de laudă a meritelor acelor magistrați, dar gândul ei era însă la alți morți, la atâția alți morți. Procurorul general nu i-a uitat în panegiricul său.

«Domnilor, zice el, aș putea să mă opresc aici dacă pe lângă doliul ce a lovit Curtea în persoana membrilor săi, o emoție sguduitoare nu ne-ar cuprinde pe toți când ne gândim la soldații noștri cari își dau în acest moment pe câmpurile de bătae sângele lor pentru cea mai nobilă dintre cauze.

«Să-mi fie iertat de a evoca suvenirea acelor a căror carieră destinată studiului și cultului dreptului a fost încoronată prematur de cea mai frumoasă moarte, moartea pentru triumful suprem al dreptului.

«Sunt numeroși în adevăr, când ne uităm la glorioasele buletine funebre a fiecărei zile, acei cari aparținând lumii magistraturei, baroului, ofițerilor ministeriali, într'un cuvânt Palatului, speranța și mândria marelui noastre familii judiciare, au căzut în primul rând pentru apărarea marelui familii franceze.

«Printre aceștia salut cu durere, și nu fără mândrie, memoria a treia din cei mai buni magistrați din resortul Parisului : d-l Blondel, jude-supleant la Chartres, rănit mortal la bătălia dela Meusa, d-l Matillon substituit la Rembonilet, lovit în frunte de un glonte german la bătălia dela Aisne, și d-l Parlanges, substituit la Epernay, care reușise acum trei ani întâiul la concursul magistraturei, ucis de asemenea în cursul ultimelor lupte.

«Și cât de lungă ar fi lista tuturor acelor valoroși cari, plini de viitor și de talent, au adăogat prin moartea lor eroică încă o aoreolă la gloria marelui Barou parisian. Avocații au dat în mod larg pe câmpurile de bătae ale Franței, ale Belgiei și Alsaciei, și în generoasa lor falangă, moartea a secerat cumplit.

«Tuturor acestora, magistrați, fii de magistrați, a-

vocați, fii de avocați, avuați, fii de avuați, și tuturor acelor cari aparțin Palatului, fără a uita pe cel mai modest, a cărora moarte glorioasă provoacă în același timp lacrimile și admirația noastră, le adresez aici salutul meu cel mai profund.

«Ei au murit, vai ! dar n'au dispărut, căci a muri astfel este a trăi etern !

«Aceia dobândesc imortalitatea cari sacrificând viața lor pentru patrie, cad pentru cauza cea mai înaltă care poate ridica pe un popor : cea a libertății, a justiției și a civilizațiunii».

Tăcerea cu care a fost ascultată această perorațiune este cel mai frumos omagiu ce i-se poate aduce.

Deși nu este obiceiul ca primul-președinte să ia cuvântul în această ocaziune, d-l Emile Forichon a ținut să asocieze Curtea la salutul elocvent adresat acelor cari au căzut pentru glorioasa imortalitate a Franței.

După ce consiliul ordinului, conform vechiului uz anual, a depus jurământul, audiența a fost ridicată în tăcere și liniște deplină.

(Din *Le Figaro* dela 3 Octombrie 1914.)

BIBLIOGRAFIE

Dreptul Civil Român, Tom. IV partea II, ed. 2. de Dimitrie Alexandresco. — București, 1914. — **Prețul 18 lei.**

Neobositul profesor dela Iași a dat la lumină a doua ediție revăzută, corectată și mărită considerabil din tomul IV. partea II a tractatului său de drept civil. Acest volum cuprinde testamentele tart. 856—931) și este însoțit de o tablă alfabetică (i analitică, în care cititorul găsește cu înlesnire șinteza tuturor chestiunilor la care dă loc vasta maserie a dispozițiunilor testamentare.

* * *

A apărut :

Colecțiunea Legilor Financiare

DE

CONST. V. SĂVESCU

Advocat

Această colecțiune cuprinde : Legea de constatare și perceperea contribuțiunilor directe. — Legea impozitului funciar. — Legea impozitului personal. — Taxa de 3% asupra salariilor. — Legea patentelor (cu un tablou al hotărârilor Inaltei Curți de casație, aranjat după profesiuni). — Legea licențelor. — Legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase. — Legea de urmărire, precum și legi, regulamente, legi interpretative și extrase din legile relative la aceste texte.

Toate aceste legi sunt adnotate cu jurisprudența Inaltei Curți de casație sub fiecare articol și diferite note explicative.

București, Tipografia „Gutenberg” Strada Paris, No. 20

— **Prețul 6 Lei** —